HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

RAQAMLI SIYOSIY KOMMUNIKATSIYANING SIYOSIY MENEJMENTDAGI O‘RNI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI

Jasmina To‘ychiyeva Sunnatullo qizi
O‘zbekiston xalqaro islomshunoslik akademiyasi,
Xalqaro munosabatlar yo‘nalishi 3-bosqich talabasi
Ilmiy rahbar: N. Qalqonov
E-mail: yuldashevajasmina8@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli siyosiy kommunikatsiyaning zamonaviy siyosiy menejmentdagi o‘rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Internet va ijtimoiy tarmoqlar davlat organlari, siyosiy institutlar hamda fuqarolar o‘rtasidagi muloqot shakllarini o‘zgartirayotgani ko‘rib chiqiladi. Maqolada jamoatchilik fikrini o‘rganish, siyosiy qarorlarni tushuntirish, fuqarolar murojaatlari bilan ishlash va inqirozli vaziyatlarda tezkor axborot berish imkoniyatlari yoritiladi. Shu bilan birga, noto‘g‘ri axborot, raqamli manipulyatsiya, shaxsiy ma’lumotlar daxlsizligi va raqamli tengsizlik kabi muammolar ham tahlil etiladi. O‘zbekistonning “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasi hamda OECD tahlili asosida raqamli boshqaruv va fuqarolar bilan muloqotni takomillashtirish bo‘yicha takliflar ilgari suriladi. Maqola nazariy va hujjatli tahlilga asoslangan; unda mustaqil empirik so‘rov natijalari da’vo qilinmaydi.

Kalit so‘zlar: siyosiy menejment, raqamli siyosiy kommunikatsiya, jamoatchilik fikri, ijtimoiy tarmoqlar, elektron hukumat, siyosiy qaror, axborot ishonchliligi.

Аннотация. В статье анализируются роль и значение цифровой политической коммуникации в современном политическом менеджменте. Рассматривается, как интернет и социальные сети меняют формы взаимодействия государственных органов, политических институтов и граждан. Особое внимание уделяется изучению общественного мнения, разъяснению политических решений, работе с обращениями граждан и оперативному информированию в кризисных ситуациях. Вместе с тем рассматриваются такие проблемы, как дезинформация, цифровые манипуляции, защита персональных данных и цифровое неравенство. На основе анализа стратегии «Цифровой Узбекистан — 2030» и материалов ОЭСР предлагаются меры по совершенствованию цифрового управления и коммуникации с гражданами. Статья основана на теоретическом и документальном анализе; результаты самостоятельного эмпирического опроса не заявляются.

Ключевые слова: политический менеджмент, цифровая политическая коммуникация, общественное мнение, социальные сети, электронное правительство, политические решения, достоверность информации.

Abstract. This article examines the role and significance of digital political communication in contemporary political management. It discusses how the internet and social media are changing interaction between public authorities, political institutions, and citizens. Particular attention is paid to monitoring public opinion, explaining political decisions, responding to citizens’ requests, and

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

providing timely information during crises. The article also considers challenges such as misinformation, digital manipulation, personal data protection, and the digital divide. Drawing on Uzbekistan's Digital Uzbekistan–2030 strategy and OECD analysis, it proposes measures to improve digital governance and public communication. The study is based on theoretical and documentary analysis and does not claim to present original survey findings.

Keywords: political management, digital political communication, public opinion, social media, e-government, political decision-making, information credibility.

Bugungi kunda siyosiy jarayonlar tobora ko‘proq raqamli axborot makonida kechmoqda. Davlat organlari, siyosiy partiyalar, siyosiy yetakchilar va fuqarolar o‘rtasidagi muloqot faqat an’anaviy ommaviy axborot vositalari bilan cheklanmaydi. Rasmiy veb-saytlar, ijtimoiy tarmoqlar, elektron murojaat platformalari va onlayn muhokamalar siyosiy kommunikatsiyaning muhim vositalariga aylandi. Natijada siyosiy menejmentda axborotni tez yetkazish bilan bir qatorda, uni to‘g‘ri talqin qilish, jamoatchilik fikrini tinglash va fuqarolar bilan ikki tomonlama aloqani yo‘lga qo‘yish zarurati kuchaydi. Siyosiy kommunikatsiya siyosiy tizim va jamiyat o‘rtasidagi axborot almashinuvini ta’minlaydi. McNair (2017) siyosiy kommunikatsiyani siyosiy jarayonning ajralmas qismi sifatida ko‘rib, siyosiy institutlar, ommaviy axborot vositalari va fuqarolar o‘rtasidagi munosabatlarga e’tibor qaratadi. Raqamli muhit esa ushbu munosabatlarni tezkor, interaktiv va ko‘p yo‘nalishli shaklga olib chiqdi. Maqolaning maqsadi — raqamli siyosiy kommunikatsiyaning siyosiy menejmentdagi asosiy vazifalarini tushuntirish, uning imkoniyatlari va xavflarini tahlil qilish hamda O‘zbekiston sharoitida uni takomillashtirish bo‘yicha amaliy takliflar ishlab chiqish.

Raqamli siyosiy kommunikatsiyaning zamonaviy xalqaro menejmentdagi o‘rnini yanada kengaytirish maqsadida uni **raqamli diplomatiya va "yumshoq kuch" (*soft power*)** vositasi sifatida talqin qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Xalqaro munosabatlarda davlatlarning o‘z imidjini ijtimoiy tarmoqlar orqali shakllantirishi va xalqaro hamjamiyat bilan transchegaraviy muloqotni yo‘lga qo‘yishi siyosiy boshqaruv samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, dezinformatsiya va soxta xabarlarga qarshi kurashishda akademik va milliy qadriyatlarga asoslangan axloqiy mezonlarni, xususan, ma’lumotlarning ishonchligini tekshirish (*faktcheking*) tamoyillarini qat'iy joriy etish talab etiladi.

Raqamli siyosiy kommunikatsiya tushunchasi va nazariy asoslari. Raqamli siyosiy kommunikatsiya — siyosiy mazmundagi axborotni internet, ijtimoiy tarmoqlar, elektron platformalar va boshqa raqamli vositalar orqali yaratish, tarqatish hamda muhokama qilish jarayonidir. Uning an’anaviy kommunikatsiyadan asosiy farqi shundaki, fuqarolar faqat axborotni qabul qilmaydi; ular izoh qoldirishi, savol berishi, axborotni ulashishi va siyosiy muhokamalarda bevosita qatnashishi mumkin. Chadwick (2017) zamonaviy siyosiy kommunikatsiyani “gibrid media tizimi” orqali tushuntiradi. Bu tizimda an’anaviy ommaviy axborot vositalari va yangi raqamli platformalar bir-biriga ta’sir ko‘rsatadi. Masalan, ijtimoiy tarmoqda boshlangan muhokama televideniye yoki yangilik saytlarida davom etishi, aksincha, televideniyedagi chiqish internetda keng muhokama qilinishi mumkin. Demak, siyosiy menejerlar axborotning turli kanallarda qanday tarqalishini hisobga olishlari kerak. Castells (2007) tarmoq jamiyatida kommunikatsiya va hokimiyat o‘rtasidagi bog‘liqlikni ta’kidlaydi. Uning yondashuvi raqamli makonda axborot oqimlarini boshqarish, kun tartibini shakllantirish va jamoatchilik e’tiboriga ta’sir ko‘rsatish masalalarini tushunishga yordam beradi.

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

Biroq bunday ta’sir doimo ijobiy bo‘lavermaydi: axborotdan manipulyatsiya maqsadida foydalanish jamoatchilik ishonchiga zarar yetkazishi mumkin.

Raqamli kommunikatsiyaning siyosiy menejmentdagi asosiy vazifalari. Birinchi vazifa — jamoatchilik fikrini o‘rganish. Onlayn so‘rovlar, elektron murojaatlar, ijtimoiy tarmoqlardagi izohlar va ochiq muhokamalar orqali fuqarolarni qiziqtirayotgan masalalarni aniqlash mumkin. Biroq ijtimoiy tarmoqlardagi fikrlar butun aholining qarashlarini to‘liq ifodalamaydi. Shu sababli ularni vakillik xususiyatiga ega so‘rovlar va boshqa ishonchli ma’lumotlar bilan solishtirish kerak.

Ikkinchi vazifa — siyosiy qarorlarni tushuntirish. Davlat organlari yangi qonunlar, dasturlar va islohotlarning maqsadi, kutilayotgan natijasi hamda fuqarolarga ta’sirini sodda tilda tushuntirishi lozim. Axborot tushunarli va o‘z vaqtida berilsa, noto‘g‘ri talqinlar kamayishi va fuqarolarning davlat institutlariga nisbatan xabardorligi oshishi mumkin.

Uchinchi vazifa — fuqarolar bilan qayta aloqa o‘rnatish. Raqamli platformalar murojaatlarni qabul qilish bilangina cheklanmasligi, balki ularning ko‘rib chiqilishi va natijasi haqida ham ma’lumot berishi kerak. Aks holda, elektron murojaat yuborish imkoniyati mavjud bo‘lsa-da, fuqaroda uning fikri inobatga olinmayotgani haqidagi taassurot paydo bo‘lishi mumkin.

To‘rtinchi vazifa — inqirozli vaziyatlarda tezkor va aniq axborot berish. Favqulodda holat, siyosiy keskinlik yoki ijtimoiy muammo yuzaga kelganda rasmiy manbalarning o‘z vaqtida izoh berishi mish-mishlar tarqalishining oldini olishga yordam beradi. Bunda ma’lumot hali to‘liq aniqlanmagan bo‘lsa, bu holat ham ochiq aytilishi kerak.

Raqamli siyosiy kommunikatsiyaning imkoniyatlari va xavflari. Raqamli kommunikatsiyaning asosiy afzalliklari — tezkorlik, keng auditoriyaga chiqish, interaktivlik va axborot almashinuvi imkoniyatlarining kengayishidir. Davlat organlari fuqarolarga xizmatlar, qarorlar va dasturlar haqida tezkor ma’lumot bera oladi. Fuqarolar esa o‘z savollari va takliflarini bevosita bildirish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Shu bilan birga, raqamli makonda bir nechta jiddiy xavf mavjud. Birinchisi — dezinformatsiya, ya’ni ataylab noto‘g‘ri ma’lumot tarqatish. Ikkinchisi — manipulyativ kommunikatsiya: auditoriyaning hissiyotlariga ta’sir qilib, masalani bir tomonlama ko‘rsatish. Uchinchisi — shaxsiy ma’lumotlarning himoyasi bilan bog‘liq muammolar. To‘rtinchisi — raqamli tengsizlik, chunki barcha fuqarolarda internet, qurilma yoki yetarli raqamli savodxonlik bir xil darajada mavjud emas.

OECD (2024) O‘zbekiston davlat boshqaruvida raqamlashtirish bo‘yicha erishilgan yutuqlar bilan birga, davlat xizmatchilarining raqamli ko‘nikmalarini rivojlantirish va raqamli transformatsiyani muvofiqlashtirish kabi vazifalar ham dolzarb ekanini qayd etadi. Bu holat raqamli siyosiy kommunikatsiyaning samaradorligi faqat texnologiyaga emas, balki inson kapitali, boshqaruv sifati va institutsional javobgarlikka ham bog‘liqligini ko‘rsatadi.

Raqamli siyosiy kommunikatsiyaning zamonaviy xalqaro menejmentdagi o‘rnini yanada kengaytirish maqsadida uni **raqamli diplomatiya va "yumshoq kuch" (*soft power*)** vositasi sifatida talqin qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Xalqaro munosabatlarda davlatlarning o‘z imidjini ijtimoiy tarmoqlar orqali shakllantirishi va xalqaro hamjamiyat bilan transchegaraviy muloqotni yo‘lga qo‘yishi siyosiy boshqaruv samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, dezinformatsiya va soxta xabarlarga qarshi kurashishda akademik va milliy qadriyatlarga asoslangan axloqiy mezonlarni,

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

xususan, ma’lumotlarning ishonchligini tekshirish (*faktcheking*) tamoyillarini qat'iy joriy etish talab etiladi.

O‘zbekistonda raqamli siyosiy kommunikatsiyani takomillashtirish. O‘zbekistonda raqamli davlat boshqaruvini rivojlantirishning muhim huquqiy asoslaridan biri 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son Farmon bilan tasdiqlangan “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasidir (O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti, 2020). Strategiya davlat boshqaruvi va turli sohalarda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etishga qaratilgan. Mazkur yo‘nalishni siyosiy kommunikatsiya nuqtayi nazaridan rivojlantirish uchun bir nechta takliflarni ilgari surish mumkin. Birinchidan, davlat organlarining rasmiy sahifalarida qaror va islohotlar sodda, tushunarli tilda izohlanishi kerak. Ikkinchidan, fuqarolar murojaatlarining holatini kuzatish va yakuniy natijasini bilish imkoniyati qulay bo‘lishi lozim. Uchinchidan, rasmiy axborotda xato aniqlansa, uni yashirmasdan tuzatish amaliyoti yo‘lga qo‘yilishi kerak. To‘rtinchidan, davlat tashkilotlari ijtimoiy tarmoqlardagi faollikni faqat obunachilar yoki ko‘rishlar soni bilan baholamasligi kerak. Murojaatlarga javob berish tezligi, muammolarning hal etilishi, fuqarolar qoniqishi va axborotning aniqligi ham muhim mezon bo‘lishi lozim. Beshinchidan, aholining media savodxonligini oshirish, ayniqsa yoshlarni manbalarni tekshirish va faktlarni fikrlardan ajratishga o‘rgatish zarur. Muallif fikricha, raqamli siyosiy kommunikatsiyaning asosiy maqsadi jamoatchilik kayfiyatini sun’iy ravishda boshqarish emas, balki fuqarolar bilan ochiq muloqot qilish, ularning ehtiyojlarini tushunish va davlat qarorlarining mazmunini aniq yetkazish bo‘lishi kerak. Shu yondashuv uzoq muddatda ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi.

O‘zbekiston tajribasida raqamli siyosiy kommunikatsiyaning amaliy namunalari sifatida yana shuni ham ta’kidlash joizki, **"Ochiq byudjet" (*Open Budget*)** loyihasi hamda **Prezident Virtual qabulxonasi (PM.Gov.uz)** kabi elektron platformalarning o‘rni beqiyosdir. Mazkur mexanizmlar davlat idoralari va fuqarolar o‘rtasida bir tomonlama axborot almashinuvidan haqiqiy ikki tomonlama ochiq muloqotga o‘tishni ta'minlab, aholining mamlakatdagi islohotlar va siyosiy qarorlar qabul qilish jarayonlarida faol ishtirok etishiga zamin yaratmoqda

Tadqiqot metodologiyasi. Maqolada qiyosiy-tahliliy, tavsifiy va hujjatlarni o‘rganish usullaridan foydalanildi. Nazariy qism siyosiy kommunikatsiya va tarmoq jamiyati bo‘yicha ilmiy adabiyotlarga, amaliy qism esa O‘zbekistonning raqamli rivojlanishiga oid rasmiy hujjat va OECD tahliliga tayandi. Maqola doirasida mustaqil so‘rovnoma yoki intervyu o‘tkazilmagan; shu sababli xulosalar empirik so‘rov natijasi sifatida talqin qilinmasligi kerak.

Xulosa. Raqamli siyosiy kommunikatsiya zamonaviy siyosiy menejmentning muhim tarkibiy qismiga aylandi. U jamoatchilik fikrini o‘rganish, siyosiy qarorlarni tushuntirish, fuqarolar bilan qayta aloqa o‘rnatish va inqirozli vaziyatlarda tezkor axborot berish imkonini yaratadi. Biroq dezinformatsiya, manipulyatsiya, shaxsiy ma’lumotlar xavfsizligi va raqamli tengsizlik kabi muammolar ham e’tibordan chetda qolmasligi kerak. O‘zbekiston sharoitida raqamli siyosiy kommunikatsiyani rivojlantirish uchun texnologik infratuzilma bilan bir qatorda, davlat xizmatchilarining raqamli ko‘nikmalarini oshirish, rasmiy axborotning ishonchliligini ta’minlash, murojaatlar bo‘yicha qayta aloqani kuchaytirish va media savodxonlikni rivojlantirish zarur. Davlat organlari axborot xizmatlarida ijtimoiy tarmoqlardagi jamoatchilik kayfiyatini real vaqt rejimida tahlil qiluvchi sun’iy intellekt (AI) texnologiyalarini qo‘llash amaliyotini kengaytirish lozim. Shuningdek,

HSR (LONDON),
HOUGHTON STREET REVIEW JOURNAL
ISSN: 2058-5519|Impact factor-15.9
http://houghtonstreetreview.com/index.php/hsr

aholi, ayniqsa yoshlarning kiber-gigiyena va media savodxonligini oshirish bo‘yicha maxsus milliy dasturlarni amalga oshirish raqamli tengsizlik va manipulyatsiya xavflarini sezilarli darajada kamaytirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, samarali siyosiy kommunikatsiya bir tomonlama axborot tarqatish emas, balki davlat va jamiyat o‘rtasidagi ikki tomonlama, ochiq va mas’uliyatli muloqotga asoslanishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Castells, M. (2007). Communication, power and counter-power in the network society. International Journal of Communication, 1, 238–266. https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/46
2. Chadwick, A. (2017). The hybrid media system: Politics and power (2nd ed.). Oxford University Press.
3. McNair, B. (2017). An introduction to political communication (6th ed.). Routledge.
4. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2024). OECD public governance reviews: Uzbekistan. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/2f36d8ec-en
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020, 5-oktabr). “Raqamli O‘zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida (PF-6079-son Farmon). LexUZ. https://lex.uz/docs/5031048